

PROEFLES VRIJ

PUBLIEKSVERSLAG
2024

PROEFDIERVRIJ

Together for
animal-free
science

Het eerste jaar van alle dieren in onderzoek

Ieder jaar zetten wij alles op alles om ervoor te zorgen dat geen enkel dier meer proefdier hoeft te zijn. Maar dit jaar pakten we voor het eerst het podium voor een boodschap die we al langer van de daken wilden schreeuwen: dat het leed van dieren in onderzoek groter is dan alleen dat van proefdieren.

Wat een proefdier is, is vastgelegd in de Wet op de Dierproeven. In de praktijk vallen lang niet alle dieren die lijden in onderzoek onder deze wet. Je moet dan denken aan ongewervelde dieren, dieren die voor onderzoek gefokt zijn maar ongebruikt gedood worden en dieren die gebruikt worden voor het winnen van onderzoeksmaterialen. Deze dieren worden niet meegenomen in de proefdierstatistieken. Maar dat betekent natuurlijk niet dat zij buiten onze missie vallen.

Onze missie is: een wereld waarin geen enkel dier lijdt in onderzoek. Onze missie is ook: dit zo doen dat de wetenschap hier zelf óók beter van wordt. Daarvoor is het ontwikkelen van proefdiervrije onderzoeksmodellen noodzakelijk, maar niet voldoende. In de praktijk worden veel proefdiervrije modellen die ontwikkeld zijn namelijk niet breed gebruikt. Omdat wetenschappers vasthouden aan andere methoden, of omdat verouderde regelgeving het hen onmogelijk maakt om over te stappen.

“Het leed van dieren in onderzoek gaat verder dan alleen het leed van dieren die in de wet gedefinieerd zijn als proefdieren. Dieren die voor onderzoek gefokt zijn maar ongebruikt gedood worden, dieren die gebruikt worden voor het winnen van onderzoeksmaterialen en ongewervelde dieren lijden óók in onderzoek. Onze missie is: een wereld waarin geen enkel dier lijdt in onderzoek. Onze missie is ook: dit zo doen dat de wetenschap hier zelf óók beter van wordt.”

Om onze missie waar te maken, is brede acceptatie van proefdiervrije modellen noodzakelijk. Niet alleen in de wetenschap, maar ook daarbuiten. Overstappen op een proefdiervrije manier van wetenschap bedrijven is iets wat we met de hele samenleving

moeten doen. Daarom hebben wij ook in 2024 weer veel kennis gedeeld over proefdieren en over wat proefdiervrije onderzoeksmodellen kunnen betekenen voor mensen én dieren.

In dit publieksverslag geven we u een inkijkje in hoe wij ons dit jaar niet alleen inzetten voor proefdieren en proefdiervrije modellen. Maar ook voor al die dieren die op papier geen proefdier heten én voor het in gebruik nemen van al die proefdiervrije modellen die we al hebben. Hiervoor zochten wij meer dan ooit het gezelschap op van jonge wetenschappers en bedrijven, een trend die we de komende jaren voort zullen zetten.

Het was een jaar waarin we grote stappen vooruit zetten, kleine teleurstellingen incasseerden en steeds met goede moed doorgingen. In dit verslag geven wij u een overzicht van de activiteiten die wij financierden met het geld dat donateurs in goed vertrouwen aan onze missie schonken. Mocht u na het lezen nog met onbeantwoorde vragen zitten, neemt dan gerust contact met mij op.

Debby Weijers

Directeur Stichting Proefdiervrij

✉ weijers@proefdiervrij.nl

DANKZIJ JOUW STEUN IN 2024 KONDEN WIJ...

...17 onderzoeksprojecten financieren – waaronder 7 pilots die écht iets nieuws durfden uit te proberen.

...€1 miljoen investeren in proefdiervrij onderzoek.

...meer dan 70 onderzoekers helpen overstappen op diervrije alternatieven voor kalfsserum.

...nieuw cursusmateriaal ontwikkelen om PhD-studenten te leren hoe zij proefdiervrij kunnen werken.

...honderdduizenden mensen bereiken via media als Volkskrant, RTL4 en &C.

...de overheid bewegen om 124,5 miljoen euro te investeren in een nieuw proefdiervrij onderzoekscentrum.

...300.000 kijkers laten kennismaken met Kerensa's hersenonderzoek in Briljante Breinen.

...114 proefdiervrije professionals met elkaar in contact brengen via onze nieuwe LinkedIn-community.

...1.000 Europarlementariërs laten beloven zich in te zetten voor dierenwelzijn.

...€2.250.221 aan donaties (excl. nalatenschappen) ophalen voor een wereld zonder proefdieren.

In dit publieksverslag

In de komende pagina's proberen we zo goed mogelijk inzicht te geven in wat wij in 2024 gedaan hebben en waar het geld van onze donateurs naartoe ging. Wie dieper de details en de cijfers in wil duiken, kan verder lezen in het [volledige jaarverslag](#).

6 Verder kijken dan proefdieren en onderzoeksmodellen

- 8 Ook deze dieren verdienen onze aandacht
- 10 Met onderzoeksmodellen alleen komen we er niet

12 Ruim een miljoen euro voor proefdiervrij onderzoek

- 13 Balans tussen zelf doen en uitbesteden
- 14 Meer geld voor pilots

16 Een greep uit een jaar lang proefdiervrij onderzoek

- 17 Doorbraak in huidonderzoek
- 17 AI vervangt proefdieren
- 18 Gewoon, praktisch: een database

20 Een stem voor dieren

- 22 Overheid, geef prioriteit aan proefdiervrij onderzoek
- 23 Stop dierproeven op universiteiten
- 23 Stemmen voor dieren

24 Een volgende stap voor bestaande onderzoeksmodellen

- 24 Derde subsidieronde humane meetmodellen
- 25 Proefdiervrij Venture Challenge

26 Proefdiervrij en politiek

- 27 Kennissessie voor nieuwe Kamerleden en beleidsmedewerkers
- 27 Behoud het debat over dierproeven
- 27 124,5 miljoen voor proefdiervrij onderzoekscentrum

28 Bereik en bekendheid

- 30 Publicaties waar we trots op zijn
- 30 Weekend van de Wetenschap
- 31 Proefdiervrij hersenonderzoek in Briljante Breinen
- 31 Meer zichtbaarheid door gerichte media-inkoop

32 Betrokkenheid en activatie

- 33 Succesvolle lancering Animal Free Gallery
- 33 Achterban in actie

34 Jonge wetenschappers centraal

- 35 Hugo van Poelgeestprijs voor Giulia Moreni
- 36 Colleges aan hogescholen en universiteiten

38 Zo haalden wij in 2024 geld op

42 En dit gaan we doen in 2025

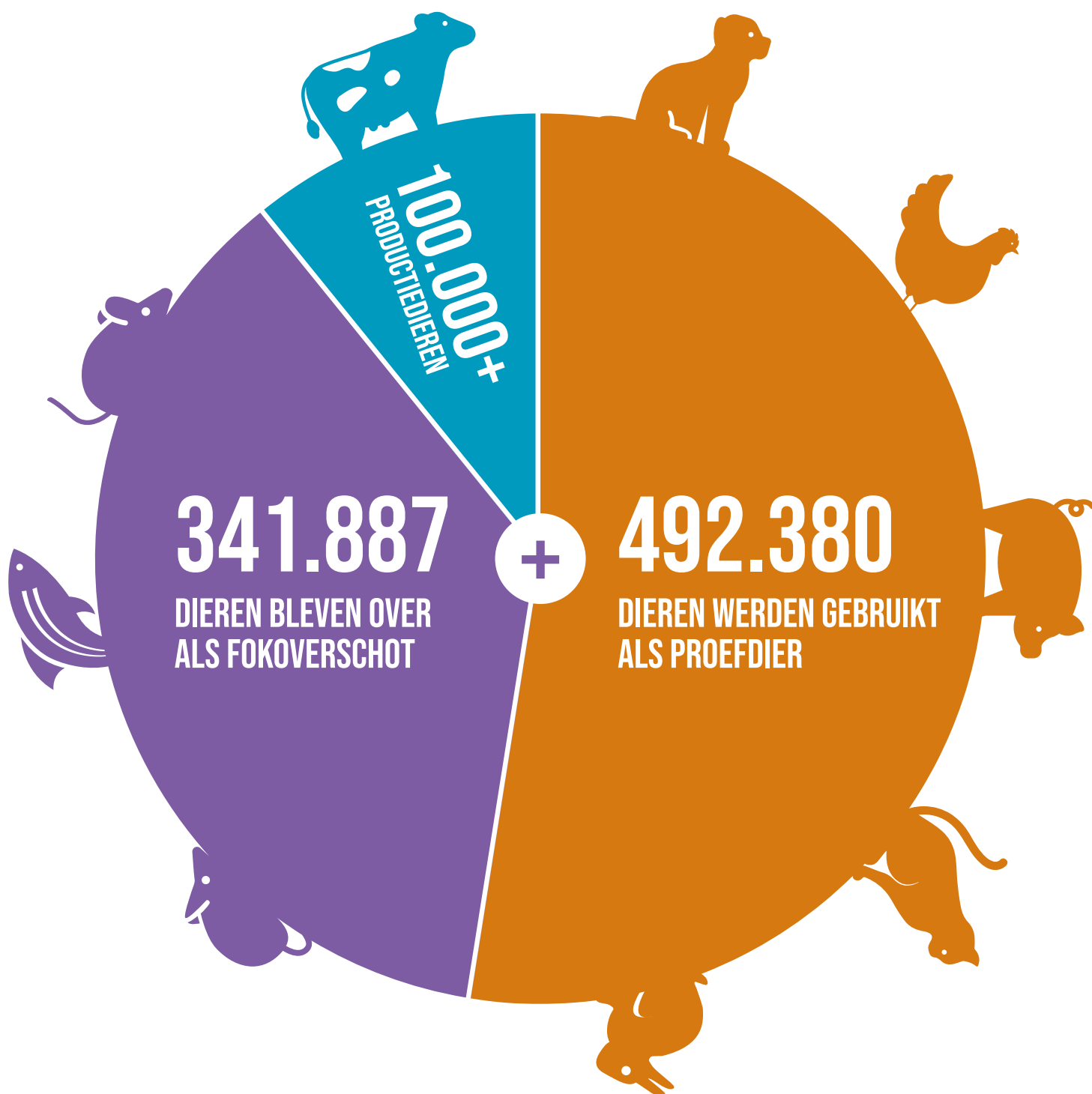

Verder kijken dan proefdieren en onderzoeksmodellen

Organoids, organen-op-chips, computermodellen, kunstmatige intelligentie: een steeds groter wordende groep vooruitstrevende wetenschappers ontwikkelt onderzoeksmethoden die niet alleen proefdieren overbodig maken, maar ook betere resultaten opleveren voor mensen. Als stichting zien wij het als onze taak om ervoor te zorgen dat proefdiervrije pioniers dit fantastische en onmisbare werk kunnen uitvoeren. Dit doen we door samen te werken met wetenschappers, onze kennis en ervaring te delen, geld op te halen voor hun onderzoek en ons netwerk voor hen in te zetten.

Tegelijkertijd moeten we onder ogen zien dat het ontwikkelen van proefdiervrije modellen op zichzelf nog geen einde maakt aan het dierenleed in laboratoria. Dat komt doordat deze modellen nog lang niet altijd ingezet worden, maar óók doordat niet alleen proefdieren de klos zijn in onderzoek.

Ook deze dieren verdienen onze aandacht

Ieder jaar worden er nog steeds bijna een half miljoen dierproeven gedaan in Nederland. En dit torenhoge cijfer representeert helaas nog maar een deel van het dierenleed dat plaatsvindt in onderzoek. Er worden namelijk ook veel dieren gefokt die uiteindelijk niet 'gebruikt' worden. In 2022 waren dit er maar liefst 341.887. Een heel klein deel van dit zogeheten 'fokoverschot' vindt een liefdevol thuis, maar verreweg de meeste van deze dieren worden afgemaakt.

Daarnaast is er een grote groep 'productiedieren'. Zij zijn volgens de wet geen proefdier, maar in de praktijk wordt hun lijf net zo goed gebruikt voor onze wetenschap, met alle stress en pijn die daar onvermijdelijk bij komt kijken. Zo wordt het bloed van foetussen van koeien die in het slachthuis zwanger blijken te zijn, vaak gebruikt in onderzoek. Ook in onderzoek dat volgens de letter van de wet 'proefdiervrij' mag heten.

Ook onderzoek met bijna alle ongewervelde dieren is volgens de wet geen proefdieronderzoek. Ongewervelde dieren hebben geen centraal zenuwstelsel en worden daarom niet aangemerkt als proefdier, terwijl ze wél in onderzoek gebruikt worden. Omdat ze geen ruggengraat hebben, zouden ongewervelde dieren als spinnen, bijen en kreeften geen stress of pijn ervaren. Een gevaarlijke aanname: want dat deze dieren anders functioneren dan wij, sluit niet uit dat ze op hun eigen manier iets ervaren dat je kunt vergelijken met wat wij pijn en stress noemen.

Dit jaar vroegen we voor het eerst uitgebreid aandacht voor al die dieren die wel lijden in en voor onderzoek, maar niet gedefinieerd worden als proefdier. We zetten hen centraal in onze campagnes en financierden projecten die een einde kunnen maken aan hun leed. Want pas als we alle dieren in onderzoek erkennen, kunnen we een eind maken aan al het dierenleed in onderzoek.

Met onderzoeksmodellen alleen komen we er niet

Als je denkt aan de transitie naar een proefdiervrije wetenschap, denk je al snel aan het ontwikkelen van innovatieve onderzoeksmodellen. En hoewel dat ontwikkelen inderdaad ontzettend belangrijk is, zien we dat proefdiervrije modellen die hun effectiviteit bewezen hebben in de praktijk nog lang niet altijd de kans krijgen om hun potentie waar te maken. Hardnekkig ingesleten onderzoeksgewoonten en achterhaalde wet- en regelgeving zorgen ervoor dat proefdieren nog steeds lijden in onderzoeken waarvoor we al bewezen proefdiervrije modellen op de plank hebben liggen.

Zo zorgen we ervoor dat ontwikkelde proefdiervrije modellen ook écht gebruikt worden

Ieder jaar organiseren we de Proefdiervrij Venture Challenge. Tijdens deze challenge begeleiden we deelnemende teams bij het op de markt brengen van hun proefdiervrije innovatie.

We zoeken de samenwerking met bedrijven op. Bedrijven zijn een belangrijke stakeholder in de transitie naar een proefdiervrije wetenschap. Zij kunnen proefdiervrije modellen omarmen in hun eigen onderzoeken en druk uitoefenen op regelgevers om van proefdiervrij onderzoek de norm te maken.

We zetten studenten en jonge onderzoekers centraal in een aanzienlijk deel van onze activiteiten. Zo willen we een nieuwe generatie proefdiervrije onderzoekers opleiden, voor wie proefdiergebruik nooit een gewoonte wordt.

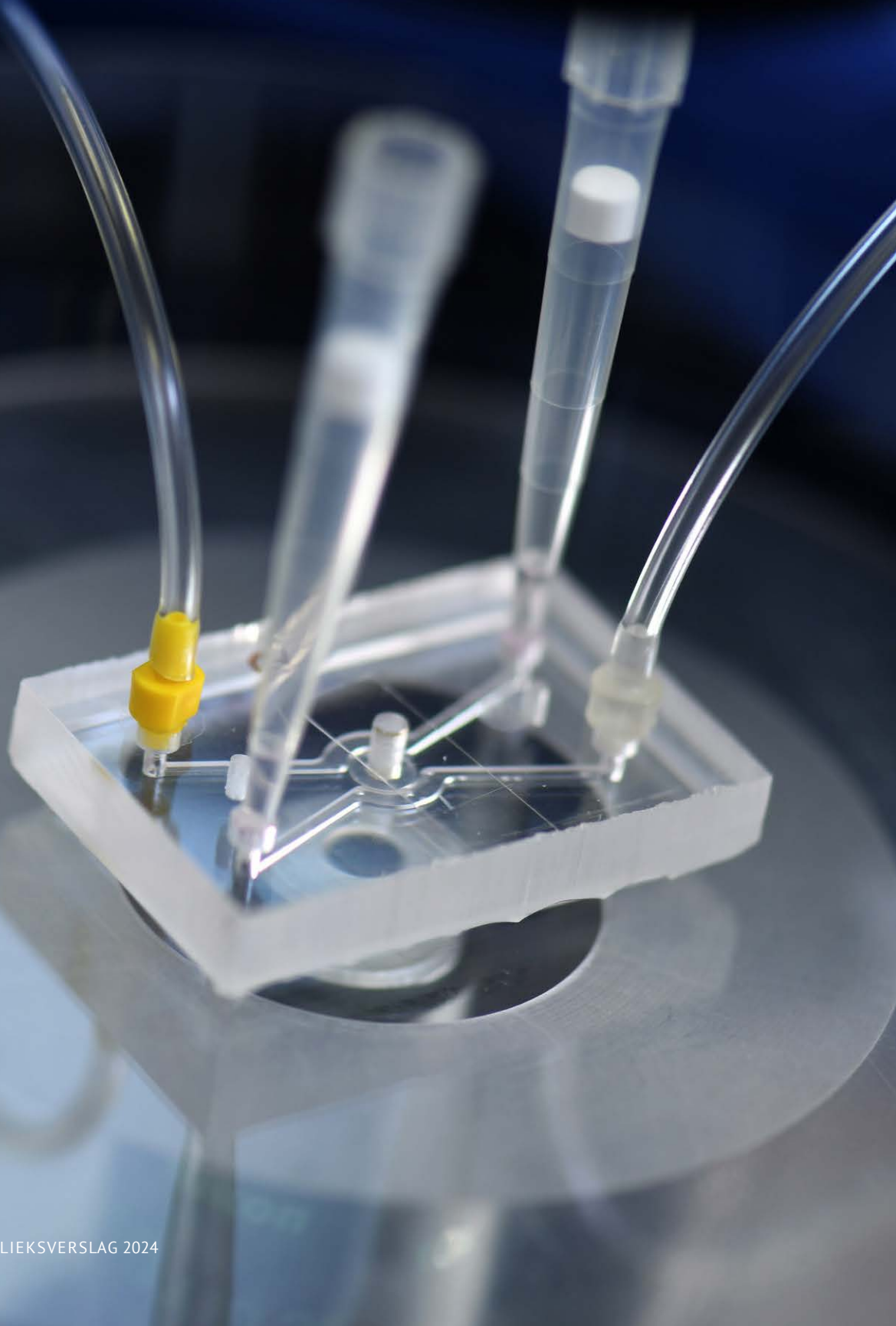
Lutz Tebbe, masterstudent cognitive neuroscience aan de Radboud Universiteit Nijmegen, dacht tijdens zijn eerste studiejaren dat je als hersenonderzoeker altijd dierproeven moet doen. Tijdens een gastcollege van Proefdiervrij maakte hij kennis met de alternatieven.

Lutz was blij verrast om te horen dat het ook anders kan:

‘Dierproeven hebben zoveel tekortkomingen. Mensen en dieren gedragen zich bijvoorbeeld heel anders en onderzoeksresultaten vertalen van proefdieren naar mensen is lastig. Wetenschappers weten allemaal dat dieren geen goed model zijn voor mensen, maar dierproeven zitten gewoon ingebakken in het systeem. Jonge onderzoekers die niet met proefdieren willen werken, kunnen daar last van hebben bij het opstarten van hun carrière.’

Ruim een miljoen euro voor proefdier vrij onderzoek

Natuurlijk blijft proefdiervrij onderzoek altijd één van onze belangrijkste pijlers, omdat we alleen met proefdiervrije modellen proefdieren overbodig kunnen maken. In 2024 gaven we dan ook ruim een miljoen uit aan proefdiervrij onderzoek.

Balans tussen zelf doen en uitbesteden

In 2024 kozen we ervoor om €600.000 van ons onderzoeksbudget toe te kennen via het programma 'Meer Kennis met Minder Dieren' (MKMD) van ZonMw. Dit subsidieprogramma stimuleert onderzoek zonder proefdieren en is een belangrijke stuwende kracht in de transitie naar proefdiervrije wetenschap in Nederland. Vanuit dit programma zet ZonMw verschillende oproepen uit, waarbinnen onderzoekers om financiering kunnen vragen.

Dat we er al bijna 15 jaar voor kiezen om een groot deel van ons geld niet zelf toe te kennen aan onderzoekers, maar dit in plaats daarvan via een grote partij als ZonMw te laten lopen, is niet zonder reden. Op deze manier kunnen wij als stichting gebruikmaken van de expertise, infrastructuur en bestaande netwerken van een gerenommeerde onderzoeksfinancier.

Zo hebben wij onze handen vrij om andere werkzaamheden op te pakken en maximaliseren we onze impact, terwijl we nog steeds verzekerd zijn van een transparant en onafhankelijk selectieproces.

Onze €600.000 gaat via ZonMw onder meer naar het valideren van proefdiervrije modellen. Oftewel: naar onderzoeken waarmee wetenschappers kunnen bewijzen dat hun proefdiervrije modellen écht werken. Ons geld gaat ook naar het stimuleren van onderzoekers om out-of-the-box te denken en onderzoek dat ze vroeger met proefdieren deden nu met proefdiervrije modellen uit te voeren.

We financierden ook 17 eigen projecten, bij elkaar voor een waarde van ruim €300.000. Maar liefst 7 van deze projecten waren pilots.

Meer geld voor pilots

Pilots zijn kleine onderzoeksprojecten die met een relatief kleine financiering van €5000 meestal al kunnen starten. Maar omdat het bij pilots gaat om het uitproberen van compleet nieuwe dingen, geven grote instellingen hier zelden geld voor. Wij doen dat wel. Want als je geen geld durft te stoppen in onderzoek waarvan de resultaten nog niet gegarandeerd zijn, kun je nooit een grote stap vooruit zetten in een nieuwe, verrassende richting.

Zo investeerden we afgelopen jaar bijvoorbeeld in het pilotproject van Aram de Haas, die onderzoekers helpt om een passend diervrij alternatief te kiezen voor het kalfs serum dat zij normaal gesproken gebruiken in hun onderzoek. Met de resultaten van zijn pilot hoopt Aram aan te tonen dat diervrije alternatieven net zo goed of beter werken dan kalfs serum. Met de bibliotheek van proefmonsters van diervrije onderzoeksproducten die hij aanlegt, maakt hij het onderzoekers makkelijk om over te stappen.

'We hebben 70 onderzoekers weten te enthousiasmeren om een diervrij alternatief uit te proberen voor foetaal kalfsserum. Een deel van hen hebben we ook al gekoppeld aan een passend alternatief voor FSC. Dankzij de financiële steun van Proefdiervrij kunnen we de materialen die zij nodig hebben dit voorjaar nog gaan inkopen én testen.'

Aram de Haas
Amsterdam UMC

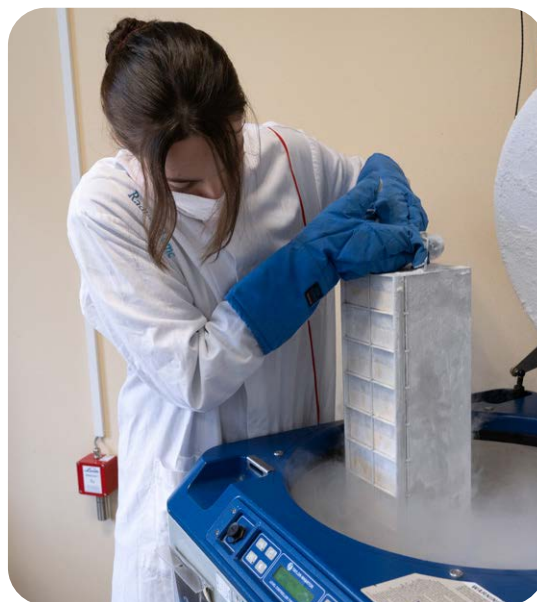

Een greep uit een jaar lang proefdiervrij onderzoek

Doorbraak in huidonderzoek

Supertrots zijn we op onze jarenlange samenwerking met prof. dr. Ellen van den Bogaard en haar team. Ellen kweekt een 3D-huidmodel van gedoneerde menselijke huidcellen. Deze stukjes huid hebben dezelfde eigenschappen als echte menselijke huid en zijn dus bij uitstek geschikt om medicijnen te testen. Een van de belangrijke kenmerken van onze huid is het microbioom: de bacteriën en schimmels die op onze huid leven.

En dat microbioom hebben Ellen en haar team dit jaar succesvol weten na te bootsen. Fantastisch nieuws, want op dit moment kost de zoektocht naar medicijnen voor huidziekten ieder jaar opnieuw duizenden muizen het leven, zonder dat dit de gewenste resultaten oplevert voor patiënten: juist doordat ons microbioom zo anders is dan dat van muizen.

AI vervangt proefdieren

Ook kunstmatige intelligentie speelt een belangrijke rol in het vervangen van proefdieren. Aan de Hogeschool Utrecht werkt dr. Marc Teunis met subsidie van Proefdiervrij aan een AI-tool die de veiligheid van stoffen voor de menselijke gezondheid voorspelt. De tool analyseert de chemische structuur van nieuwe stoffen en vergelijkt deze met stoffen waar we al meer van weten. Hiervoor vergelijkt de tool razendsnel data van over de hele wereld. De AI-tool gaat onderzoekers niet vervangen, maar licht de mogelijke effecten van stoffen uit en beveelt de meest effectieve testmodellen aan.

Gewoon, praktisch: een database

Soms heeft innovatie niks te maken met gekweekte organen, kunstmatige intelligentie en andere dingen die high tech en futuristisch klinken. Soms is het ook gewoon heel erg praktisch. Zoals de database waar Jeffrey Bajramovic, directeur van het 3Rs Centre in Utrecht, aan werkt met subsidie van Proefdiervrij.

De database brengt beschikbare diervrije alternatieven samen en maakt deze eenvoudig doorzoekbaar voor onderzoekers. Bajramovic gelooft - net als wij - dat deze aanpak effectiever is dan voorlichten en aansporen. De database sluit aan bij de beroepspraktijk van wetenschappers en maakt de drempel om over te stappen op diervrij onderzoeksmateriaal zo laag mogelijk.

ER IS EEN VERSCHIL TUSSEN PROEFDIERVRIJ ONDERZOEK EN DIERVRIJ ONDERZOEK.

In proefdiervrij onderzoek kunnen nog steeds materialen gebruikt worden die afkomstig zijn van wat we productiedieren noemen. De database die Jeffrey bouwt, verzamelt diervrije alternatieven voor de minimaal één miljoen muizen die ieder jaar ziek gemaakt en gedood worden, omdat zij in hun lichaam iets aanmaken dat de groei van menselijke cellen in kweekschalen ondersteunt.

Dat dit project bijdraagt aan het verminderen van dierenleed is duidelijk, maar het zorgt ook voor betere onderzoeksresultaten en lagere kosten. Bovendien helpt het onderzoekers die het belangrijk vinden om proefdiervrij te werken om hun werk volledig diervrij te maken.

‘Dat niet al het proefdiervrije onderzoek diervrij is, is eigenlijk een bizarre situatie. We grepen naar stamcellen om proefdieren overbodig te maken en ineens hadden we productiedieren nodig om de 3D-structuur te maken waarin we die cellen laten groeien. Op dit moment kost het onderzoekers te veel tijd om alle beschikbare informatie over diervrije alternatieven van collegaonderzoekers door te spitten. Goed gedocumenteerde diervrije alternatieven van commerciële bedrijven komen via de zoeksystemen van onderzoekers überhaupt niet bovendrijven. Onze database verlaagt de drempel om over te stappen op diervrij onderzoeksmateriaal.’

Jeffrey Bajramovic
directeur van het 3Rs Centre in Utrecht

Een stem voor dieren

Alleen leed dat breed erkend wordt, komt hoog op de veranderagenda. Daarom steunden we niet alleen wetenschappelijke projecten, maar voerden we ook dit jaar weer campagne om proefdieren een stem te geven.

We voerden voor het eerst campagne om te laten zien dat niet alleen proefdieren lijden in onderzoek. Ook productiedieren, ongewervelde dieren en dieren die wel gefokt, maar niet gebruikt worden, lijden voor de wetenschap. We riepen de overheid doorlopend op om meer te investeren in proefdiervrij onderzoek en spraken universiteiten aan op hun verantwoordelijkheid in de transitie naar een proefdiervrije wetenschap. Tijdens de Europese verkiezingen riepen we mensen op om dieren letterlijk een stem te geven.

Overheid, geef prioriteit aan proefdiervrij onderzoek

Zo'n 140.000 dierproeven in Nederland worden ieder jaar alleen maar uitgevoerd omdat de wet dat voorschrijft. Op zichzelf is dat al een pijnlijk hoog aantal, maar wat het extra schrijnend maakt, is dat we de alternatieven al klaar hebben liggen. Terwijl proefdieren lijden onder verouderde regelgeving, wachten proefdiervrije modellen soms wel twintig jaar op goedkeuring.

Ondertussen wachten patiënten tevergeefs op een werkend medicijn. In aanloop naar het commissiedebat over dierproeven en proefdiervrije innovatie dat op 29 januari 2025 zal plaatsvinden, riepen we de overheid op om prioriteit te geven aan proefdiervrij onderzoek. Alleen al uit het feit dat dit debat in 2024 twee keer op het laatste moment uitgesteld werd, bleek dat de overheid het vervangen van dierproeven nog niet hoog genoeg op de agenda heeft staan.

**ZO'N 140.000
DIERPROEVEN IN
NEDERLAND WORDEN
IEDER JAAR ALLEEN
MAAR UITGEVOERD
OMDAT DE WET DAT
VOORSCHRIJFT.**

Stop dierproeven op universiteiten

Dit beeld werd gegenereerd door AI

Helaas is proefdiergebruik nog veel te vaak de gouden standaard die onderzoekers aan elkaar doorgeven. Met valse beloftes, want negen van de tien geneesmiddelen die werken voor proefdieren, werken niet voor mensen. Nu er steeds meer proefdiervrije onderzoeksmethoden zijn en een nieuwe generatie studenten meer dan ooit bereid is zich hard te maken voor dierenwelzijn, is wat ons betreft het moment aangebroken om die estafette een halt toe te roepen.

Door in te zetten op proefdiervrij onderwijs, willen we dierenleed met wortel en al uit de wetenschap trekken. Daarom riepen we universiteiten op om proefdieren letterlijk en figuurlijk uit de klas te halen. Door uitgebreider les te geven over proefdiervrije alternatieven en geen proefdieren meer te gebruiken tijdens de les.

Stemmen voor dieren

In mei riepen we, samen met andere Europese dierenwelzijnsorganisaties, kandidaat-Europarlementariërs op om beloftes voor dierenwelzijn te ondertekenen. Maar liefst 1.000 van hen gaven gehoor aan onze oproep. De kandidaten die tekenden, beloofden zich als gekozen parlementariër in te zetten voor alle dieren in Europa – dus óók voor proefdieren. Dit communiceerden wij naar onze achterban, zodat zij binnen de partij van hun keuze konden stemmen op een kandidaat die staat voor dierenwelzijn.

Tijdens de verkiezingen veroverden 102 van hen een zetel in het Europees Parlement. Dit betekent dat maar liefst één op de zeven zittende Europarlementariërs zich tijdens de verkiezingen publiekelijk gecommitteerd heeft aan dierenwelzijn. En dat is goed nieuws, want dat betekent dat onze missie breed gesteund wordt vanuit Europa.

Een volgende stap voor bestaande onderzoeksmodellen

Derde subsidieronde humane meetmodellen

Humane meetmodellen zijn onderzoeksmodellen die de mens als uitgangspunt nemen. Hierdoor kunnen de onderzoeksresultaten eerder ingezet worden om mensen beter te behandelen. Je moet dan bijvoorbeeld denken aan cellen op een chip of computermodellen die menselijke data gebruiken.

Dit jaar zetten de Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF), ZonMw en Topsector Life Sciences & Health voor de derde keer een subsidieoproep uit voor onderzoekers die een veelbelovend humaan meetmodel ontwikkeld hebben en daar een volgende stap mee willen zetten. Wij waren cofinancier voor deze subsidieverstreking. Er kwam een recordaantal van elf aanvragen binnen, waarvan we er vijf konden toezeggen. Dat we niet alle onderzoekers konden helpen om de volgende stap met hun model te zetten is natuurlijk jammer, maar het laat ook zien dat steeds meer onderzoekers onze missie delen en kiezen voor proefdiervrije methoden.

Proefdiervrij Venture Challenge

Om de kloof tussen de ontwikkeling en de toepassing van proefdiervrije modellen te overbruggen, organiseren we ieder jaar de Proefdiervrij Venture Challenge. Tijdens deze challenge helpen professionals van GameChanger Challenge BV teams van o.a. onderzoekers om hun proefdiervrije innovatie om te zetten in een start-up. Op die manier willen we ervoor zorgen dat proefdiervrije modellen op de markt komen en dus niet ongebruikt in de kast blijven liggen. Dit jaar won Team Hello R&D met hun businessplan het startbedrag van €25.000 voor hun bedrijf.

Het team dat bestaat uit Sabine Fuchs, Ibrahim Ardisasmita en Indi Joore ontwikkelde een organoidmodel van levercellen dat voorspelt welk effect een geneesmiddel op de lever heeft. Het is verplicht om voor een nieuw medicijn of chemische stof aan te tonen dat veilig is voor de mens. Het organoidmodel van Hello R&D is dus een innovatie met grote potentie, want alleen al in de Europese Unie worden jaarlijks één miljoen dieren gebruikt om de veiligheid van medicijnen te testen.

‘Tijdens de Proefdiervrij Venture Challenge hebben we ons levermodel verder kunnen ontwikkelen. Daardoor kunnen we de giftigheid voor de lever van nieuwe medicijnen in ontwikkeling nu beter voorspellen. Op dit moment wordt onze proefdiervrije technologie toegepast binnen bedrijven.’

Indi Joore van Hello R&D,
het winnende team van de
Proefdiervrij Venture Challenge 2024

Proefdiervrij en politiek

Kennissessie voor nieuwe Kamerleden en beleidsmedewerkers

We vinden het belangrijk dat politici goed snappen wat proefdiervrije innovatie kan betekenen voor dieren én mensen. Omdat we dit jaar een nieuwe regering kregen met veel nieuwe Kamerleden en beleidsmedewerkers, organiseerden we een kennissessie waarin we o.a. wetenschappers, bedrijven en politici bij elkaar brachten om het te hebben over het belang van proefdiervrije wetenschap.

Nieuwe Kamerleden en beleidsmedewerkers stelden veel vragen om grip te krijgen op de materie. Ze wilden goed voorbereid zijn om kritische vragen te stellen aan de minister en om vragen uit de Kamer en hun achterban te beantwoorden. Er kwamen bijvoorbeeld veel vragen over of medicijnen en producten wel veilig blijven voor mensen als we niet meer op dieren testen. Dit gaf ons de kans om uit te leggen dat menselijke modellen juist voor meer veiligheid kunnen zorgen dan dierproeven. Mede naar aanleiding van de bijeenkomst sprak de staatssecretaris van landbouw, visserij, voedselzekerheid en natuur in een brief aan de Tweede Kamer zijn waardering uit over onze constructieve inzet en aanbevelingen.

Behoud het debat over dierproeven

Het debat dierproeven dat in 2024 tot twee keer toe uitgesteld werd, vindt zoals het er nu naar uitziet in januari 2025 voor de laatste keer plaats. Daarna wordt het samengevoegd met 'andere diergerelateerde onderwerpen'. Pogingen om dit plan te stoppen hebben tot nu toe helaas geen succes gehad, maar we zullen er opnieuw aandacht voor vragen met een brief waarin we de politiek oproepen dit debat niet samen te voegen. Deze brief is ondertekend door zo'n dertig wetenschappers uit ons netwerk.

124,5 miljoen voor proefdiervrij onderzoekscentrum

Op 15 maart kregen we bericht dat het Nationaal Groeifonds 124,5 miljoen euro gaat investeren in het nieuw op te richten Centrum voor Proefdiervrije Biomedische Translatie (CPBT), een centrum dat zich volledig zal focussen op het versnellen van de overstap naar proefdiervrije onderzoeksmodellen. Wat het centrum extra uniek maakt, is dat het zich niet uitsluitend gaat richten op het ontwikkelen van nieuwe modellen, maar ook op het beoordelen en implementeren van bestaande modellen. Wij dragen actief bij aan het opzetten van dit centrum. **Onze directeur Debby Weijers zal bovendien plaatsnemen in de maatschappelijke adviesraad van het CPBT**, waarin ook de wetenschap, de overheid en de farmaceutische industrie vertegenwoordigd zullen zijn. Vanuit deze functie zal zij ervoor zorgen dat het belang van alle dieren meegenomen wordt in de keuzes die daar gemaakt worden.

Dat de overheid zoveel geld uittrekt voor een centrum voor proefdiervrije wetenschap, geeft ons hoop dat ze ook andere randvoorwaarden gaat scheppen om dierenleed in onderzoek te stoppen. Bij het project zijn in totaal ongeveer zeventig partners betrokken die bij elkaar nog eens hetzelfde bedrag zullen investeren. Stichting Proefdiervrij investeert ook €75.000 in dit project.

Bereik en bekendheid

NAAMSBEKENDHEID

+100%

Het aantal mensen dat ons spontaan noemt als ze dierenbelangenorganisaties moeten opnoemen, verdubbelde.

+8.8%

Het aantal mensen dat ons herkent in een lijst met andere dierenbelangenorganisaties steeg.

WEBSITE

119.190

Mensen bereikt met de content op onze website

Groei in bereik
+22%

PR-PUBLICATIES

54

Online publicaties

3

Fysieke publicaties

510

Social media mentions

SOCIAL MEDIA

Totaal aantal volgers

69.382

Op Instagram groeide het aantal volgers het hardst

+786

Het afgelopen jaar steeg onze spontane naamsbekendheid van één naar twee procent. Dat lijkt misschien nog steeds niet veel, maar dit betekent wel dat twee keer zoveel Nederlanders dit jaar onze missie helder voor ogen hadden. Ook onze zogeheten ‘geholpen’ naamsbekendheid steeg, van 57 procent naar 62 procent. Dit zijn de mensen die ons niet uit zichzelf noemen, maar ons wel herkennen als ze ons ergens voorbij zien komen.

In totaal bezochten 119.190 mensen onze website, een stijging van 22 procent ten opzichte van vorig jaar. Met 54 online publicaties op externe websites hebben we ons doel van 50 ruimschoots gehaald. Offline hadden we mooie publicaties in &C, Volkskrant en NRC. Met 510 mentions op social media werden we drie procent vaker genoemd door anderen dan vorig jaar.

Blij zijn we ook met de 69.382 volgers op social media, al hadden we op iets meer groei gehoopt. Met 786 nieuwe volgers was Instagram onze grootste groeier, TikTok en Threads bleven achter. In januari verlieten we X, omdat dit platform niet langer in lijn was met onze waarden. Want uiteindelijk laten we niet alleen met wat we posten, maar ook met welke kanalen we wel en niet gebruiken zien waar we voor staan.

Publicaties waar we trots op zijn

Omdat we in 2024 een nog breder publiek wilden bereiken met onze missie, hebben we vol ingezet op grote media. En met succes.

In de zomer boden we vrouwenblad &C een artikel aan met tips om proefdiervrije zonnebrand te herkennen. Het blad besloot dit artikel te plaatsen, waardoor wij honderdduizenden lezers bereikten, precies in het zonnebrandseizoen.

Op Wereldproefdierendag kregen wij een podium voor onze missie in de Volkskrant. Een opiniestuk van directeur Debby Weijers over het leed van productiedieren werd zowel online als offline geplaatst.

Om ook een jongere doelgroep te bereiken, ging Debby voor de 3vraagtdoor-podcast van NPO3 in gesprek met Sonja de Vries van Wageningen University Research, over waarom we nog steeds dierproeven doen. Het werd een open gesprek tussen twee mensen met twee verschillende perspectieven, dat jongeren hopelijk geprikkeld heeft om hier zelf verder over na te denken.

Weekend van de Wetenschap

Een wel heel bijzonder podium voor onze missie hadden we tijdens het Weekend van de Wetenschap dat ieder jaar georganiseerd wordt door het ministerie van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), het NEMO Science Museum en het VNCI (Koninklijke Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie). Tijdens dit evenement kunnen kinderen een kijkje nemen in laboratoria en zo kennismaken met wat het betekent om je bezig te houden met wetenschap.

Wij waren er ook bij, gewapend met het bordspel 'Race naar een proefdiervrij lab' dat een groep scholieren afgelopen jaar speciaal voor ons ontwierp om kinderen spelenderwijs kennis te laten maken met onze missie. We daagden de jonge bezoekers van het Weekend van de Wetenschap uit om als slimme wetenschappers of dappere proefdieren zo snel mogelijk naar een proefdiervrije wereld te racen.

Proefdiervrij hersenonderzoek in Briljante Breinen

Op 20 juli was wetenschapper Kerensa Broersen te zien in het RTL4-programma Briljante Breinen, waarin zij samen met presentator Sebastiaan Labrie vertelde over haar onderzoek naar hersenziekten met behulp van proefdiervrije mini-orgaantjes. Dankzij deze zogeheten organoïden kunnen wetenschappers – zonder dieren – onderzoeken hoe hersenziekten ontstaan én hoe je ze kunt behandelen.

Deze uitzending kwam mede tot stand dankzij onze inhoudelijke input en ons netwerk. We tipten de redactie over dit baanbrekende onderzoek en hielpen bij de voorbereiding. Zo kreeg proefdiervrij hersenonderzoek een landelijk podium op primetime televisie.

Voor onze deelname droegen we €25.000 (ex. btw) bij aan de productiekosten. Een serieuze investering waar we bewust voor gekozen hebben, omdat wij geloven dat bewustwording mensen in beweging brengt. De aflevering gaf ons landelijke zichtbaarheid in een toegankelijk tv-programma op RTL 4 én Videoland, waardoor we op een natuurlijke en inhoudelijke manier meer mensen konden informeren over de alternatieven voor dierproeven.

De aflevering met Kerensa was met 300.000 kijkers uiteindelijk de best bekeken aflevering van het seizoen. Fragmenten uit het programma hebben we bovendien ingezet op onze eigen communicatiekanalen. Onze samenwerking met Briljante Breinen was een prachtig voorbeeld van hoe we samen met onderzoekers én media laten zien dat wetenschap zonder proefdieren niet alleen mogelijk is, maar ook beter werkt - voor mens én dier.

Meer zichtbaarheid door gerichte media-inkoop

Naast de mooie publicaties die we ‘verdienden’ door kwalitatief hoogwaardige content aan te leveren bij grote media, kochten we dit jaar ook gericht ruimte in bij kranten en magazines. Dit zorgde onder meer voor een piek van 1.500 kliks op één dag naar onze website, een stijging van 500 tot 650 procent vergeleken met het dagelijkse gemiddelde van 200-250 kliks.

Betrokkenheid en activatie

In 2024 bezochten 120.000 mensen onze website, dat is bijna 22 procent meer dan in 2023. Het aantal interacties op social media lag helaas 13 procent lager dan in 2023. Dit is grotendeels te verklaren doordat we niet meer actief waren op X, een krimp die we niet hebben kunnen opvangen met de tegenvallende groei op Threads en TikTok.

Succesvolle lancering Animal Free Gallery

Een mooi succes op het gebied van betrokkenheid en activatie was de lancering van de Animal Free Gallery, een LinkedIn-groep die inmiddels al 114 leden heeft. Het is een groep waarin professionals proefdiervrije successen met elkaar kunnen delen om elkaar op de hoogte te houden, te inspireren en de transitie naar een proefdiervrije wetenschap te stimuleren.

Achterban in actie

Het is natuurlijk altijd fantastisch als onze achterban zelf in actie komt om aandacht te vragen voor proefdiervrij onderzoek. Ook in 2024 gebeurde dat weer volop. Zo organiseerden leerlingen van het Media College in Amsterdam een expositie waar mensen prints van hun werk konden kopen. Mooie exposure voor onze missie en de opbrengst van €300 doneerden zij ook aan ons.

Jonge wetenschappers centraal

Jonge wetenschappers hebben de toekomst. Daarom richten we ons expliciet op de onderzoekers van morgen. Want als zij proefdiervrije modellen ontwikkelen én toepassen, dan wordt de toekomst 'vanzelf' proefdiervrij.

Hugo van Poelgeestprijs voor Giulia Moreni

Iedere twee jaar reiken we samen met Stichting Bouwstenen voor Dierenwelzijn de Hugo van Poelgeestprijs uit aan een jonge onderzoeker die innovatief proefdiervrij onderzoek doet. Dit doen we om jonge veelbelovende wetenschappers te stimuleren om proefdiervrij te blijven werken. Dit jaar ging de prijs naar Giulia Moreni, PhD-kandidaat in computational neuroscience aan het Amsterdam UMC.

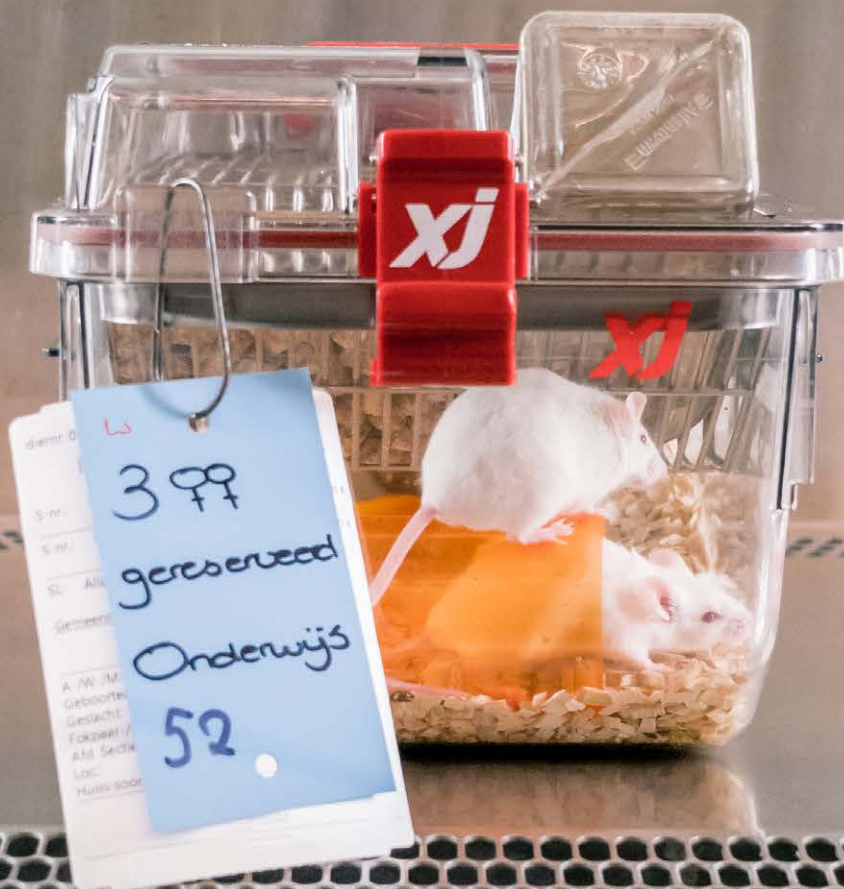
Met behulp van menselijke stamcellen maakt zij het verloop van virale infecties inzichtelijk. Haar aanpak brengt persoonlijke behandelingen, afgestemd op individuele patiënten, een stap dichterbij. Voor dit vooruitstrevende onderzoek nam zij de juryprijs én de publieksprijs mee naar huis.

Colleges aan hogescholen en universiteiten

Onze medewerker wetenschap en innovatie geeft ieder jaar zo'n dertig keer een college over proefdiervrije alternatieven bij hogescholen en universiteiten. Tot april was dit collega Anne Burgers, die een master dierwetenschappen afrondde aan de Universiteit van Wageningen. Vanaf april nam Lisanne de Vor het stokje van haar over. Beiden houden het vanuit hun wetenschappelijke achtergrond tijdens de colleges graag bij de feiten: een serieuze kennismaking met de mogelijkheden van proefdiervrije alternatieven, geen promotiepraatje voor onze stichting.

En die colleges zijn nog hard nodig. Zo blijken de meeste studenten niet te weten dat negen op de tien medicijnen die positief testen op dieren niet werken voor mensen. Ook zien we dat het college deuren opent voor studenten. We koppelen studenten die dat willen aan onderzoekers in ons netwerk en maken studenten duidelijk dat ze bij ons terecht kunnen voor financiering. Hierdoor weten jonge onderzoekers die proefdiervrij onderzoek willen doen ons te vinden als ze iets nodig hebben.

'In principe is iedereen het erover eens dat resultaten van proefdieronderzoek niet altijd goed vertaalbaar zijn naar de mens en de technische mogelijkheden voor alternatieven ontwikkelen zich razendsnel. Het is aan de jongeren die nu in de collegebanken zitten om ervoor te zorgen dat proefdiervrij onderzoek de standaard wordt. Ik vind het leuk dat ik juist die sleutelgeneratie kan inspireren om te kiezen voor proefdiervrij onderzoek en ik hoop dat er na elk college studenten zijn die op hun professor afstappen en zeggen: ik wil niet met proefdieren werken, ik weet iets beters.'

Lisanne de Vor
medewerker beleid en innovatie bij Proefdiervrij

Zo haalden wij in 2024 geld op

Het was een uitdagend jaar voor de fondsenwerving. Door capaciteitsproblemen in het team hebben we niet alle plannen kunnen uitvoeren. Des te blijer zijn we dat we onze financiële doelstellingen grotendeels tóch gehaald hebben. We hadden ingezet op €2.350.000 en kwamen exclusief nalatenschappen uiteindelijk uit op €2.250.221.

€2.250.221
DONATIES & GIFTEN

€774.295
NALATENSCHAPPEN

€77.059
**GROOT GEVEN
& SCHENKEN**

Doorlopende toezeggingen namen af

Dit jaar nam het aantal doorlopende toezeggingen af. Dit komt doordat we straatwerving aan het afbouwen zijn en dit nog niet hebben kunnen compenseren met alternatieve kanalen. Desalniettemin haalden de donateurs met een doorlopende toezeggingen **€1.839.294** op, iets minder dan de €2.000.000 waar we op ingezet hadden.

Meer geld uit losse giften

We wilden dit jaar €350.000 ophalen met losse giften, maar we kwamen uit op **€410.927**. Hiermee konden we onder andere het brandwondenonderzoek van Patrick uitbreiden, jonge onderzoekers ondersteunen én werken aan een proefdiervrij alternatief voor kalfs serum.

En ondanks het feit dat we steeds minder mensen onze brieven mogen sturen, haalden we hier meer geld mee op dan in 2023. Dit komt doordat mensen die wel geven, meer geven dan voorheen. Ook op de online kanalen (website, nieuwsbrieven) zijn we dit jaar weer flink gegroeid. Dit kan uitgroeien tot een serieus alternatief voor straatwerving.

Nalatenschappen

In 2024 kwam **€774.295** binnen aan nalatenschappen. Helemaal nieuw was de telemarketingactie die we uitgevoerd hebben om nalatenschappen te werven. Naar aanleiding hiervan vroegen 115 mensen de nalatenschapsbrochure aan en namen in ieder geval acht mensen ons op in hun testament.

Extra geld voor brandwonden-onderzoek

Met het giftverzoek dat in december 2023 op de mat viel, haalden we begin 2024 zoveel geld op, dat Patrick Mulder en zijn team hun brandwondenonderzoek hebben kunnen uitbreiden. Ze ontwikkelen een menselijk huidmodel van ongeveer één vierkante centimeter om geneesmiddelen voor brandwonden te testen. Dit onderzoek draagt bij aan betere behandelingen voor brandwondenpatiënten en aan brandwondenonderzoek zonder proefdieren. Aan het einde van het jaar kregen we nog een keer een grote gift binnen voor het onderzoek van Patrick. Dit betekent dat hij nog een keer de kans krijgt om zijn onderzoek uit te breiden en de impact van zijn werk te vergroten.

Groot geven & periodiek schenken

Ook met de grote giften en periodieke schenkingen ging het goed. We hadden in 2024 320 schenkingsovereenkomsten, goed voor een jaarwaarde van **€77.059**. Met maar liefst 148 van die schenkers hebben we een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Nadat we een donateur bedankten voor twee grote giften van €1000, ontvingen we van deze zelfde gever nog eens het ongelooflijk gulle bedrag van €50.000. Dit bedrag mogen we uitgeven aan pilotprojecten die kalfsserum vervangen, onze samenwerking met de Brandwondenstichting en een project waarin proefdiervrij hersenonderzoek wordt gedaan.

Zo haalden wij geld op

*'Ik ben alle donateurs enorm dankbaar!
Blij verrast met zó veel financiële steun voel
ik me gesterkt in mijn motivatie om onze
kweekhuidmodellen verder te ontwikkelen
en zo een belangrijke bijdrage te leveren aan
een betere behandeling van brandwonden
én een proefdiervrije toekomst.'*

Dr. Patrick Mulder,
Vereniging Samenwerkende
Brandwondencentra Nederland

En dit gaan we doen in 2025

Uit de hoogtepunten van 2024 halen we de motivatie om in 2025 ook weer grote stappen te zetten op weg naar een proefdiervrije wereld. We kijken vast even vooruit.

Onze focus voor 2025

Alleen proefdiervrije modellen die daadwerkelijk gebruikt worden, maken het verschil. Helaas blijven er nu nog veel te veel innovaties veel te lang ongebruikt op de plank liggen. Daarom gaan we er komend jaar voor zorgen dat meer wetenschappers en bedrijven proefdiervrije modellen als organoids en organen-op-chips omarmen.

We gaan bedrijven niet alleen overhalen om proefdiervrije methoden te gebruiken, maar ook op andere manieren betrekken bij onze missie. Want bedrijven spelen een belangrijke rol in de transitie naar een proefdiervrije wereld.

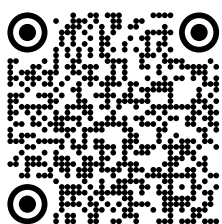
En dat geldt ook voor onderwijs. Daarom gaan we de samenwerking met universiteiten nog meer opzoeken en werken we samen met anderen aan proefdiervrije cursussen. Zodat studenten aan de start van hun carrière over alle kennis en vaardigheden beschikken om proefdiervrij te werken.

Op dit moment is nog niet al het proefdiervrije onderzoek ook vrij van dierenleed. Zo zijn er onderzoeken waarin foetaal kalfsserum gebruikt wordt om menselijke cellen te laten groeien. Vanaf 2026 stoppen we met het financieren van onderzoeken die foetaal kalfsserum gebruiken. Daarom helpen we onderzoekers komend jaar om over te stappen op diervrije alternatieven.

Met jouw steun konden we in 2024 belangrijke stappen zetten richting een proefdiervrije wetenschap. Daar zijn we ontzettend dankbaar voor!

We hopen dat we ook dit jaar op jouw steun mogen rekenen. Samen met jou blijven wij strijden voor een moderne wetenschap zonder proefdieren.

www.proefdiervrij.nl/geld-doneren

Adres

Groot Hertoginnelaan 201
2517 ES Den Haag

Telefoon: +31 (0)70 306 2468
info@proefdiervrij.nl

Rekeningnummer Triodos:

IBAN: NL30TRIO0254649718
BIC: TRIONL2U

RSIN: 8084.43.811
KvK: 27183084